

Newsletter analityczny nr 38 (29.09-12.10.2015)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

**Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu
29 września – 12 października 2015.**

W minionych dwóch tygodniach debatę publiczną w zakresie bezpieczeństwa energetycznego zdominowała dyskusja na temat realizacji styczniowego porozumienia rządu z górnikami oraz powstania Nowej Kompanii Węglowej.

Komentarz:

Spór w polityce i życiu społecznym jest czymś naturalnym i stanowi fundament zmian i postępu. W niektórych kwestiach nie prowadzi on do osiągnięcia kompromisu, a kończy się przyjęciem regulacji, które odpowiadają aktualnej większości w parlamencie. Takie rozwiązania są często kontestowane i podlegają zmianie po następnych wyborach, przegranych przez ugrupowanie lub koalicję, która wcześniej narzuciła pozostałym swoją wolę. Nie we wszystkich kwestiach ten mechanizm jest efektywny i dobry dla całego społeczeństwa, szczególnie jest to wątpliwe, gdy chodzi o decyzje, które dotyczą działania w długiej perspektywie, np. kilkudziesięciu lat. Dotyczy to przede wszystkim polityki energetycznej – dzisiejsze decyzje przez lata będą odczuwane zarówno przez obywateli płacących za energię, jak i przez całą gospodarkę, która w konsekwencji może być mniej lub bardziej konkurencyjna.

Zagadnienia bezpieczeństwa bardzo często są przedmiotem kompromisu głównych sił politycznych, które wsparte są szerokim poparciem społecznym. W Polsce tego rodzaju kompromis udało się osiągnąć w zakresie integracji Polski ze strukturami współpracy strefy euroatlantyckiej, a następnie Unią Europejską. Z perspektywy czasu efekty tych kompromisów oceniane są jednoznacznie pozytywnie.

Kolejne kampanie wyborcze nie są usprawiedliwieniem dla polityków, którzy unikają prób efektywnego poszukiwania porozumienia w kluczowych dla Polski zagadnieniach, takich jak kwestie bezpieczeństwa energetycznego. W tym zakresie przeważają działania krótkoterminowe, dostosowujące się do regulacji Unii Europejskiej. Nieliczne propozycje kształtowania sfery zewnętrznej, która gwarantowałaby realizację interesów bezpieczeństwa Polski rozbijały się nie tylko o słabości w polityce międzynarodowej, lecz przede wszystkim o uwarunkowania wewnętrzne. Ta słabość wobec dynamicznie i nieprzyjaźnie zmieniającego się otoczenia zewnętrznego oraz zmian technologicznych powinna zostać wyeliminowana tym bardziej, iż wyniki badań opinii publicznej jasno wskazują na preferencje obywateli co do sposobu rozwiązania tego zagadnienia. Czynniki te wskazują na możliwość zawarcia konsensusu nawet w obliczu braku stabilności sceny politycznej po wyborach.

Strategia bezpieczeństwa energetycznego nie powinna być ograniczona tylko do dywersyfikacji kierunków dostaw, czy też dywersyfikacji miksu energetycznego, co dominuje w dyskursie na ten temat. Zagadnienie jest znacznie szersze ponieważ kwestie bezpieczeństwa energetycznego stanowią część bezpieczeństwa ekonomicznego i z tej perspektywy powinny być analizowane. Oznacza to, iż w zakres przeszłej strategii bezpieczeństwa energetycznego muszą wchodzić między innymi zagadnienia efektywności energetycznej, inteligentnych sieci, sieci rozproszonych, gospodarki wodnej, czystości powietrza, wykorzystania zasobów w rolnictwie i wiele innych zawartych choćby w [opinii ISECS dotyczącej Polskiej Polityki Energetycznej 2050](#).

Podsumowując, strategia bezpieczeństwa energetycznego nie jest dokumentem prostym do opracowania jak i realizacji. Holistyczne i nowatorskie podejście do tego dokumentu oraz zaangażowanie interesariuszy (polityków, biznesu, organizacji pozarządowych, naukowców) jest kluczowe w uruchomieniu procesu społecznego, który taką strategię przygotuje i zrealizuje.

Europa i świat:

29.09 – Gazprom nie uznał żadnego z zarzutów dotyczących stosowania praktyk monopolistycznych postawionych spółce przez Komisję Europejską.

30.09 – Złoże Južno-Kirinskoje, które zostało objęte amerykańskimi sankcjami, znajdzie się na liście aktywów do wymiany pomiędzy Gazpromem, a brytyjsko-holenderskim koncernem Shell.

30.09 – Marosz Szefczowicz, wiceprzewodniczący KE ds. unii energetycznej, stwierdził, że Nord Stream 2 nie wpłynie na poprawę bezpieczeństwa energetycznego, jeśli będzie służyć zamknięciu przesyłu gazu przez Ukrainę.

30.09 – Największa farma fotowoltaiczna w Europie, o mocy 300 MW została uruchomiona we Francji.

30.09 – Marosz Szefczowicz, wiceprzewodniczący KE ds. unii energetycznej, stwierdził, że polskie elektrownie węglowe mogą być istotnym elementem unii energetycznej pod warunkiem przeprowadzenia ich znacznej modernizacji.

1.10 – PAO Gazprom oraz Wintershall Holding zakończyły wymianę aktywów.

1.10 – Na Ukrainie weszła w życie ustawa o rynku gazu zgodna z trzecim pakietem energetycznym Unii Europejskiej.

2.10 – Szczyt G20 w Stambule w całości poświęcony będzie wyłącznie tematowi energetycznym.

2.10 – W opinii PV Tech, w 2015 roku sześciu największych producentów paneli fotowoltaicznych pokryje 40% globalnej sprzedaży tych produktów.

5.10 – W ocenie Międzynarodowej Agencji Energetycznej w najbliższych pięciu latach OZE będą najczęściej instalowanym źródłem energii na świecie.

6.10 – ONZ opublikowało najnowszy projekt światowego porozumienia klimatycznego, który ma być poddany dyskusji podczas szczytu COP21 w Paryżu.

9.10 – Podczas spotkania dyrektora Gazpromu Aleksieja Millera z wicekanclerzem Niemiec Sigmarem Gabrielem omówiono szczegóły budowy Nord Stream 2.

Polska:

29.09 – PKN Orlen pozytywnie ocenił deklaracje litewskiego ministra energetyki dotyczące chęci połączenia rurociągiem rafinerii w Możejkach z terminalem morskim w Kłajpedzie.

29.09 – PKN Orlen zapowiedział kontynuację poszukiwania surowców na posiadanych w Polsce koncesjach.

29.09 – Na Politechnice Białostockiej otwarto innowacyjne centrum dydaktyczno-badawcze INNO-EKO-TECH, w którym prowadzone będą badania m.in. nad zieloną energią.

30.09 – Beata Szydło, kandydatka PiS na premiera stwierdziła, że zarzuciła rządowi „złamane porozumienie rządu z górnikami dotyczące m.in. budowy Nowej Kompanii Węglowej”.

30.09 – Wiesław Prugar, prezes Orlen Stream poinformował, że spółka w tym roku przeznaczy około 400 mln PLN na poszukiwanie i wydobywanie surowców.

30.09 – Od początku 2015 roku operatorzy zrzeszeni w Organizacji Polskiego Przemysłu Poszukiwawczo-Wydobywczego wykonali 22 odwierty.

30.09 – PGE wyraziła zainteresowanie zaangażowaniem się w TF Silesia na warunkach rynkowych.

30.09 – Andrzej Czerwiński, minister skarbu państwa zaapelował o współpracę związków zawodowych z rządem w celu naprawy sytuacji w sektorze górniczym.

30.09 – Ryszard Petru, lider ugrupowania Nowoczesna jako receptę na uzdrowienie sytuacji w polskim górnictwie uznał prywatyzację zmierzającą o urentownienia kopalń oraz likwidację przywilejów górniczych i związkowych.

30.09 – Jarosław Grzesik, lider górniczej Solidarności, stwierdził, że przyjęty przez rząd plan dla górnictwa obejmujący łączenie tego sektora z energetyką, jest „kpiną z górników”.

1.10 – Śląsko-dąbrowska Solidarność ogłosiła gotowość strajkową.

1.10 – Na ręce prezydenta Andrzeja Dudy złożono apel ws. tzw. ustawy antysmogowej.

1.10 – Przedstawiciele ruchu Kukiz`15 zapowiedzieli złożenie zawiadomienia do prokuratury ws. niedopełnienia obowiązków i przekroczeniu uprawnień przez funkcjonariusza publicznego wobec niewywiązania się rządu z obietnic złożonych górnikom w styczniu 2015 roku.

1.10 – Ruch Autonomii Śląskiej przedstawił swoje propozycje dla górnictwa.

2.10 – Premier Ewa Kopacz stwierdziła, że nie widzi podstaw do strajków górników w Warszawie.

5.10 – Beata Szydło, kandydatka PiS na premiera stwierdziła, że „nie ma przyszłości polskiej gospodarki bez polskiego węgla. Nie ma też przyszłości polskiego węgla bez nowoczesnych, czystych technologii”.

5.10 – Premier Ewa Kopacz powiedziała, że „bezpieczeństwo energetyczne Polski oparte jest na naszych naturalnych surowcach, a więc i węgla brunatnym, i węgla kamiennym” i zaprzeczyła rezygnacji rządu z programu atomowego.

5.10 – Prezydenci Polski i Słowacji stwierdzili, że kwestia budowy Nord Stream 2 powinna być omówiona szczegółowo podczas kolejnego spotkania Grupy Wyszehradzkiej.

5.10 – Janusz Piechociński, minister gospodarki, przyznał, że widzi „potrzebę wybudowania przynajmniej dwóch bloków energii jądrowej”.

5.10 – Andrzej Czerwiński, minister skarbu, zapowiedział, że rząd nie podda się żadnym presjom w sprawie budowy elektrowni jądrowej.

6.10 – Prezydent Andrzej Duda podpisał nowelizację prawa ochrony środowiska.

7.10 – Prezydent Andrzej Duda wezwał do zablokowania projektu gazociągu Nord Stream 2.

8.10 – Jerzy Buzek podczas debaty w Parlamencie Europejskim stwierdził, że Nord Stream 2 „jest sprzeczny z przyjętymi przez wszystkie kraje członkowskie zobowiązaniami w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i wpisuje się w nadużywanie dominującej pozycji rynkowej przez jednego dostawcę”.

8.10 – Zdaniem prof. Jana Popczyka, wobec dużych kosztów oraz ryzyka, energetyka jądrowa nie jest korzystna dla Polski.

9.10 – Adam Siwek zrezygnował w funkcji prezesa Towarzystwa Finansowego Silesia.

9.10 – Cezary Olejniczak, lider Zjednoczonej Lewicy w okręgu sieradzkim stwierdził, że komitet opowiada się za rozwojem odnawialnych źródeł energii, zwiększaniu efektywności energetycznej oraz zaprzestaniu programu jądrowego.

10.10 – Jerzy Meyszowicz, lider krakowskiej listy kandydatów do Sejmu Nowoczesnej powiedział, że rząd powinien wspierać samorządy w walce z zanieczyszczeniem powietrza.

12.10 – Paweł Szałamacha, poseł PiS, zapowiedział, że projektowane przez partię ministerstwo energetyki miałyby zajmować się m.in. realizacją programu jądrowego.

Warszawa, 12 października 2015r.

dr Krzysztof M. Księżopolski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym SGH, laureat RENERGY AWARD 2015 w kategorii osobowość roku, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia

bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.